

راهنمای
عملیات آماده‌سازی و فروش
میوه‌ها و سبزی‌ها
از مزرعه تا بازار

تألیف:

لوپز کاملو

ترجمه:

دکتر حسن صدرنیا

(عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد)

ویراسته:

دکتر فخری شهیدی

Camelo, F. Lopez.

کاملو، لوپز.
راهنمای عملیات آماده‌سازی و فروش میوه‌ها و سبزی‌ها - از مزرعه تا بازار / تألیف
لوپز کاملو، ترجمه حسن صدرنیا، - مشهد: جهاددانشگاهی مشهد، ۱۳۸۹.
۱۸۰ ص. مصور: جدول، نمودار. - (انتشارات جهاددانشگاهی مشهد؛ ۴۰۸: کشاورزی؛
۱۴۵)

ISBN: 964-324-216-9

کتابنامه: ص. [۱۶۲] - ۱۷۲.
۱. میوه‌ها، ۲. سبزی‌ها، ۳. میوه‌ها و سبزی‌ها، - بسته‌بندی، ۴. سیستم‌های ذخیره‌سازی
۵. کیفیت میوه و سبزی، ۶. اصول بهداشتی در تولید محصولات کشاورزی
الف. صدرنیا، حسن، مترجم. ب. جهاددانشگاهی مشهد. ج. عنوان.
۶۵۸/۵۶۴ TP ۳۷۴/ک۲ ۲

انتشارات جهاددانشگاهی مشهد

مشهد، میدان آزادی، پردیس دانشگاه، سازمان مرکزی جهاددانشگاهی

ص. پ. ۱۳۷۶ - ۹۱۷۷۵ / تلفن: ۸۸۳۲۳۶۷ / دفترپخش: ۸۸۲۹۵۸۹

Email: info@jdmppress.com www.jdmppress.com

راهنمای عملیات آماده‌سازی و فروش میوه‌ها و سبزی‌ها از مزرعه تا بازار

تألیف: لوپز کاملو ترجمه: دکتر حسن صدرنیا ویراسته: دکتر فخری شهیدی

حروفچینی: هاشمی نجفی / الیوگرافی: مشهد اسکر / چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه فردوسی

چاپ اول تابستان ۱۳۸۹ / ۱۶۵۰ نسخه / شماره نشر ۴۰۸

ISBN: 964-324-216-9

شابک ۹۶۴-۳۲۴-۲۱۶-۹

کلیه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است.

قیمت: ۳۷,۰۰۰ ریال

به نام خداوند جان و خرد

کتاب بزرگترین دست‌ورد فرهنگی بشر است. دانش بشری
مدیون هزاران هزار کتابی است که در طول تاریخ با رنج و تلاش
فراوان گرد آمده‌اند. کتاب ندای معرفت علمی انسان است که
سرانجام به تراکم دانش و بروز دگرگونی‌های تمدنی می‌انجامد.
جهاد دانشگاهی مشهد بر این باور است که نخستین گام در
راه بهبود ساختارهای اقتصادی - اجتماعی و توسعه کشور،
دستیابی به تازه‌های دانش و نشر یافته‌های پژوهشگران است.
کتاب حاضر چهارصد و هشتاد و هشتین اثری است که با همین رویکرد
منتشر می‌شود. رهنمودهای خوانندگان فرهیخته می‌نویسد که آن‌ها را
در انقای سطح علمی و کمی این آثار یاری نمایند.
انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد

فهرست

پیشگفتار.....	۷
۱. برداشت.....	۹
۱-۱ سیستم‌های برداشت.....	۹
۱-۲ رسیدگی و آمادگی برای برداشت.....	۱۱
۱-۳ جابه‌جایی هنگام برداشت.....	۱۸
۱-۴ توصیه‌ها برای برداشت.....	۲۴
۱-۵ الیام‌دهی.....	۲۶
۲. آماده‌سازی برای فروش تازه.....	۲۹
۲-۱ عملیات موردنیاز قبل از بسته‌بندی.....	۲۹
۲-۲ واحد بسته‌بندی.....	۳۱
۲-۲-۱ مسایل عمومی در طراحی.....	۳۳
۲-۲-۲ عملیات اصلی.....	۳۵
۲-۲-۳ عملیات خاص.....	۴۴
۲-۲-۴ بسته‌بندی کردن.....	۵۰
۳. ذخیره‌سازی.....	۵۹
۳-۱ ضرورت ذخیره‌سازی.....	۵۹
۳-۲ امکانات موردنیاز انبار (واحد ذخیره‌سازی).....	۵۹
۳-۳ سیستم‌های ذخیره‌سازی.....	۶۴
۳-۳-۱ ذخیره‌سازی مزرعه‌ای.....	۶۴
۳-۳-۲ تهویه طبیعی.....	۶۶
۳-۳-۳ تهویه اجباری.....	۶۷
۳-۳-۴ سردسازی.....	۶۹
۳-۳-۵ سیستم‌های ذخیره‌سازی ترکیبی.....	۸۵
۳-۳-۶ اتمسفر کنترل‌شده.....	۸۶

۸۹	۴. اصول بهداشتی
۸۹	۴-۱ تاریخچه
۹۰	۴-۲ خطرات میکروبی در تولید و توزیع میوه‌ها و سبزی‌ها
۹۲	۴-۲-۱ قبل از برداشت
۹۴	۴-۲-۲ تمهیدات بازار
۹۸	۴-۲-۳ ذخیره‌سازی و حمل
۹۹	۴-۲-۴ فروش
۹۹	۴-۲-۵ سایر ملاحظات
۱۰۳	۵. کیفیت میوه و سبزی
۱۰۳	۵-۱ تقاضای مصرف‌کننده
۱۰۴	۵-۲ تعریف کیفیت
۱۰۵	۵-۳ تشخیص کیفیت
۱۰۶	۵-۳-۱ مؤلفه‌های کیفیت
۱۱۸	۵-۴ تولید محصول با کیفیت
۱۱۹	۵-۵ به‌سوی کیفیت کامل در میوه‌ها و سبزی‌ها
۱۲۳	۶. فروش میوه‌ها و سبزی‌ها
۱۲۳	۶-۱ گروه‌های مصرف‌کننده
۱۲۴	۶-۲ بازاریابی غیرمستقیم
۱۲۵	۶-۳ بازاریابی مستقیم
۱۲۵	۶-۳-۱ بازار خرده‌فروشی
۱۳۱	۶-۳-۲ فروش خیابانی
۱۳۲	۶-۳-۳ بازارهای عمومی
۱۳۶	۶-۳-۴ فروش در غرفه‌های مزرعه‌ای
۱۴۰	۶-۳-۵ فروش به رستوران‌ها و هتل‌ها
۱۴۱	پیوست
۱۶۹	منابع
۱۷۳	عکس‌های رنگی

پیشگفتار

در سال‌های اخیر تولید میوه‌ها و سبزی‌ها در کشورهای در حال توسعه به‌طور قابل توجهی افزایش یافته است. لیکن به‌منظور استفاده بهینه از این منابع تنها افزایش تولید کافی نیست، بلکه عملیات پس از برداشت و زیرساخت‌ها قبل از رسیدن محصول به مصرف‌کننده نهایی باید به‌صورت موازی بهبود یابد. بالا بردن ارزش افزوده تکنولوژیکی و دارا بودن جنبه‌های اجتماعی-اقتصادی از قبیل ایجاد فرصت‌های شغلی و تولید محصولات نهایی با کیفیت و سالم به‌عنوان شاخص‌های کارایی در سیستم‌های عرضه میوه و سبزی حیاتی هستند. از زمانی که تجارت میوه‌ها و سبزی‌ها در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه به سطح قابل ملاحظه‌ای رسیده است، استفاده از راهکارهای تکنولوژیکی به‌منظور بهبود و توسعه بازار میوه‌ها و سبزی‌ها مورد توجه قرار گرفت. در این کتاب اصول آماده‌سازی و فروش میوه‌ها و سبزی‌ها برای یک فعالیت اقتصادی در این حوزه به‌صورت واضح تشریح و ارائه می‌گردد. این کتاب حاوی بخش‌های پایه‌ای و مفید به‌همراه مثال‌های عملی مرتبط با برداشت، جابه‌جایی و فروش پس از برداشت میوه‌ها و سبزی‌های تازه با لحاظ نمودن جنبه‌های سلامت و کیفیت در بازار و ذخیره‌سازی محصولات کشاورزی است. با وجود اینکه کتاب حاضر برپایه تجربه‌های آمریکای لاتین تدوین گردیده است، می‌تواند به‌عنوان راهنما در کشورها و مناطق دیگر که این تجربه‌ها قابل اجرا است، به‌کار گرفته شود.

دکتر حسن صدرنیا

عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد

تابستان ۱۳۸۹

(Email: hassan.sadrmia@um.ac.ir)